

ВСС - 12436 16 -10- 2018

**ДО
ЧЛЕНОВЕТЕ НА
ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ**

ДОКЛАД

от Гергана Мутафова, член на ВСС, Калина Чапкънова, член на ВСС, Иван Калибацев, председател на РС Пловдив, Валери Михайлов, директор на дирекция „Информационни технологии и съдебна статистика“ в АВСС

Относно: Участие в съвместното заседание на Работна група по “Електронно право“ с практикуващи юристи, проведена на 26 юни 2018 г. в гр. Брюксел, Белгия.

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ,

На 26.06.2018 г. в гр. Брюксел взехме участие в съвместно заседание на работната групи по “Електронно право“ с практикуващи юристи. На заседанието направиха презентации Съветът на адвокатските колегии от Европейския съюз, Европейската комисия, консорциум "e-CODEX", естонската делегация, Европейския институт по експертиза и експерти,

В своето представяне Съветът на адвокатските колегии от Европейския съюз (ССВЕ) изложи ангажираността на членуващите в съвета 45 европейски организации, с повече от 1 милион адвокати в областта на електронното правосъдие. ССВЕ реализира проекти в тази област - „Намери адвокат“ (1), относно еднозначно решение за трансгранични търсения на адвокат, „Намери адвокат“ (2), относно проверка на ролята на юристите в електронни производства, „Европейска платформа за обучение“ - e-CODEX, Me-CODEX, EVIDENCE - европейска платформа за обмен на информация за съдилища, дела и доказателства, „MAIVC“ - подобряване на трансграничните видеоконференции, „EVIDENCE2e-CODEX“ – връзка на EVIDENCE към e-CODEX за Европейската заповед за разследване и MLA процедурите. Адвокатите оценяват значението на електронното правосъдие - информационните системи подобряват достъпа на гражданите до правосъдие, бързината и качеството му, с което улесняват адвокатите. ССВЕ изказват опасение, че може да има правни последици за адвокатите, когато участват в електронни трансгранични комуникации със съдилища по отношение на етиката, защитата на данните, професионалната

отговорност и др. Електронното правосъдие въвежда нови инструменти – електронна регистрация, подаване на документи, платежни нареждания, електронни регистри, достъп до трансгранични електронни системи за правосъдие и др., което налага адвокатите да ги овладеят. От друга страна електронните съдебни процедури ще намалят режимните разходи на адвокатските кантори. Адвокатите са и ще бъдат сред основните потребители на инструментите на електронното правосъдие.

В презентацията си Съветът на адвокатските колегии от Европейския съюз подчертава, че въвеждането на електронно правосъдие трябва да зачита правата на гражданите и задълженията на адвокатите, да гарантира сигурност, "електронно равновесие" и "достъп до правосъдие". Информационните системи трябва да бъдат разработени така, че да запазят пълните процесуални права на адвокатите, които преди това са имали, в системите „на хартия“. Особено важно е доказването на действията на адвокатите извършени в рамките на съдебната система, т.е. проследимостта на подаването на електронни документи и свързани с тях метаданни като дата на доставка, разписки и др., дори след като съдът е изтрил оригиналния файл.

В презентацията ССВЕ очерта заключения и препоръки по отношение на развитието на електронното правосъдие:

- Въвеждането на електронно правосъдие трябва да улесни всички потребители;
- Въвеждането на електронно правосъдие не трябва да подкопава законите, които управляват гражданите в реалния свят, поради улесненията, което предоставят технологиите или поради хармонизирани процедури;
- ЕС трябва да има единни стандарти, които гарантират процесуална справедливост, справедлив процес, прозрачност, непристрастност, ефикасност и законосъобразност;
- Целесъобразно е да се разработи метод за тестване на националните системи за електронно правосъдие, преди да бъдат внедрени на практика.

Съветът на адвокатските колегии от Европейския съюз, представи проектни предложения за бъдеща програма за електронно правосъдие:

- Трансгранична идентификация на европейските адвокати, която дава възможност за трансграничен електронен достъп до съдебни производства;
- Препоръки и насоки относно използването на изкуствен интелект в съдебната сфера;
- Достъп и обмен на електронни доказателства от адвокати;
- Програми за обучение на адвокати относно дигитализацията на съдебни процеси и съдебни производства на национално и трансгранично равнище.

Европейската комисия представи текущото състояние на системата за обмен на електронни доказателства - проведени са консултации с държавите – членки за избор на най-добрия подход, като в началото е било планирано системата да бъде централизирана, проведени са 12 заседания, подробно е разгледан е-КОДЕКС, на 2 заседания са обсъдени всички искания и децентрализация на системата, базирана на е-КОДЕКС. Осигурена е възможност информацията да бъде защитена, отчита се и оперативната съвместимост. Системата се състои от няколко нива, криптиране, електронни подписи, контрол на достъп. Документите са одобрени на 02.02.2018 г. До края на годината концепцията за изпълнение ще бъде тествана и се очакват резултати. От момента на инсталиране на компонентите на е-КОДЕКС е възможно тестване. Налични са 15 отделни системи като в употреба е макет на ЕК. На специален сайт е предоставена възможност за попълване на европейската заповед за разследване.

В презентацията си **консорциума "e-CODEX"** припомни целите на проекта - преодоляване на правните граници и създаване в европейските граждани на усещане за безопасност и законова защита. E-CODEX предоставя улеснен достъп до трансгранично правосъдие за гражданите, бизнеса и юристите в Европа, чрез европейска цифрова инфраструктура за сигурна комуникация в областта на правосъдието.

Принципи на e-CODEX са субсидиарност, запазване на инвестициите в националните ИТ решения, преодоляване на проблемите, произтичащи от различните правни системи, създаване на методология за взаимна правна интерпретация, възможност за повторно използване на софтуерни модули.

Текущо състояние на e-CODEX:

- 21 държави са ангажирани с развитието на e-CODEX;
- 14 държави са въвели процедури по e-CODEX.

Процедури, които ще бъдат обхванати:

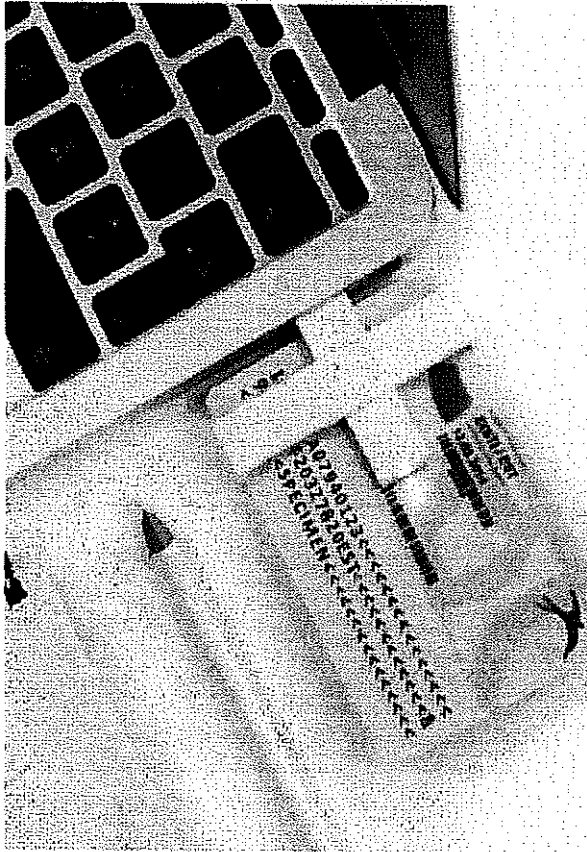
- FD909 - взаимно признаване на наказанията;
- ЕАРО – европейска заповед за плащане;
- Брюксел IIa - Регламент на Съвета относно компетентността, признаването и изпълнението на решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност и международното отвлечане на деца.

Пътна карта на проекта:

- 17.07.2017 - публикувана оценка на въздействието;
- 13.12.2017 - Съветът за регулаторни проверки коментира положително оценката на въздействието;
- 07.2021 – начало на прехвърляне на E-CODEX към eu-LISA;
- 01.01.2022 – край на прехвърлянето.

Представен беше трейлър на новото рекламно видео на E-CODEX относно Европейската заповед за разследване.

Естонската делегация представи развитието на държавата в областта на електронните услуги. Процесът е продължил 20 години. Основополагащо е въвеждането на електронна идентичност (e-ID) за всички граждани. В момента има повече от 3 милиона електронни сертификата.

electronic ID

The strongest identity.

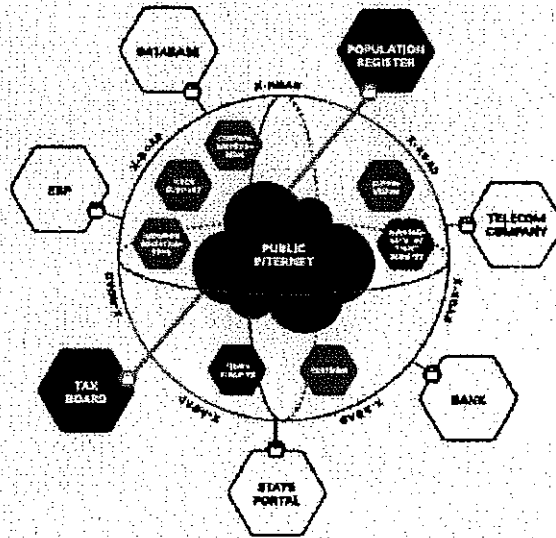
- + e-ID
- + mobile-ID
- + smart-ID

Не по-малко значение има и изборът и реализацията на транспортната платформата X-Road.

exchange

The busiest highway of e-Estonia – X-Road from 2001.

- + saving 800 years annually
- + over 900 connected organizations, databases
- + over 500 million transactions per year
- + exported to Finland, Azerbaijan, Kyrgyzstan, Namibia, Faroe Islands

В близко бъдеще, Естония предвижда възможност за съвместна работа с Финландия и Исландия.

Европейският институт по експертиза и експерти е организация с нестопанска цел, създадена през октомври 2006 г. В нея членуват магистрати, съдилища, адвокати, асоциации, представители на академичните среди - университети или факултети, съдебни експерти, представителни асоциации - повече от 60 институционални членове от 15 държави членки на ЕС.

На заседанието се представи последният, разработен и завършен европейски проект – „Европейско ръководство за правна експертиза“.

Понастоящем институтът работи по проект "Намиране на експерт - съдебен експертен опит в Европейския съюз". Целите на този проект са:

- предоставяне на възможност на съдиите, адвокатите и гражданите на ЕС да получат познания за същността и функционирането на съдебната експертиза в различните държави членки;
- идентифициране на съществуващите списъци на експерти в държавите членки и организациите, управляващи тези списъци;
- намиране на подходящ експерт (вещо лице) в гражданското или наказателното производство.

Проектът ще се изпълни в период от 24 месеца - септември 2017 г. - септември 2019 г.

Гергана Мутафова.

Калина Чапкънова.

Иван Калибацев.

Валери Михайлов.